

A közép-európai író

Monoszló Dezső

Monoszló Dezső közép-európai író – akárcsak a magyar Márai Sándor, a horvát Miroslav Krleža, a román Paul Goma vagy a cseh Václav Havel. Otthon van Bécsben, Pozsonyban, Budapesten és mindenekelőtt talán Szigligeten, ahol kisebb kúriában tölti nyarait, ahol kedves macskája is békés otthonra talált. Közép-Európában, vagyis Európa közepén él és dolgozik, ismerve Nyugat szellemiségét és megszenvedve Kelet örületeit. Bekalandozta a közép-európai világ szociális és lelki tartományait, azokat a pokoli „bugyrokot” is, amelyekbe a történelem taszította. Minden „bugyorból” egészséges elmével és alkotó erővel emelkedett ki, talán azért, mert író volt, abban az értelemben, ahogyan az „íróság” fogalmát Kosztolányi Dezső és Márai Sándor gondolta el. Vagyis a sorsot és a tapasztalatot kihívásnak tekintette, olyan kihívásnak, amelyre művekkel – egy költeménnyel, egy elbeszéléssel, egy regénnyel vagy éppen egy tanulmánnyal – kell válaszolnia.

Mindig a tapasztalatok és a felismerések mélyére hatolt, innen ered az, hogy írásainak sötétek az alapszínei. Vereséget szenvedett életekről, a hatalom nyomása alatt vergődő egyéni és közösségi létről, a menekülés és a száműzetés gyötrelmeiről adott képet. A száműzött jellegzetes huszadik századi és közép-európai jelenség, ennek a jelenségnek a természetét mutatják be Monoszló művei.

Aki nem ismeri Monoszló Dezsőt, mindezek után azt hihetné, hogy egy született pesszimistával van dolga, aki magányos barlangjában mindegyre az emberi létezés

eleve adott képtelenségének gyötrelmeivel küszködik. Nem így van. Monoszló tragikus huszadik századi és közép-európai tapasztalattal vet számot, önmagát mégsem egy emberi tragédia szereplőjeként mutatja meg. Ellenkezőleg: az életszeretet, a barátság, a szerelem hőseként, akitől egyáltalán nem idegenek a köznapi élet örömei. Aki bécsi polgárként és szigligeti gazdaként tiszta szívvel tud örülni egy baráti társaságban, természetesen ennek középpontjában, ahol ő adja elő a legszínesebb anekdotákat, a legmulatságosabb történeteket. Születésnapján baráti szívvel kívánjuk, hogy ezeket a történeteit mesélje mindig tovább.

Pomogáts Béla

Az Európai Utas köszönti Monoszló Dezsőt nyolcvanadik születésnapja alkalmából, egyúttal gratulálunk a Budapesten kapott Márai-díjhoz és az Ausztriában kapott Köztársasági Nagy Érdemrendhez.

